

ПАСПОРТ НАУКОВОЇ ШКОЛИ

1. **Назва наукової школи:** Суспільно-географічні засади планування територій
2. **Керівник:** Топчієв Олександр Григорович, доктор географічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри економічної та соціальної географії і туризму Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
3. **Наукові напрями діяльності школи:**
  - теорія і методологія ландшафтної оболонки Землі;
  - методичні і теоретичні проблеми суспільної географії;
  - методика географічних досліджень;
  - регіоналістика та регіональна економіка;
  - проблеми структурування та систематики рекреаційно-туристичної діяльності;
  - напрями оцінки рекреаційно-туристичного потенціалу територій;
  - формування регіональних рекреаційних комплексів;
  - регіональні геодемографічні процеси;
  - міждисциплінарні дослідження в туризмології;
  - територіальна організація регіону Українського Причорномор'я;
  - методологічні підходи щодо формування туристського образу регіону;
  - рекреаційна географія та географія туризму;
  - проблеми соціально-економічного розвитку регіонів;
  - планування територій;
  - туристичне краєзнавство Одещини.
4. **Наукова діяльність:** (держбюджетна, госпдоговір на, кафедральна тематика, державні замовлення, гранти)
Науково-дослідні роботи наукової школи:
  - НДР «Особливості формування регіональних рекреаційних комплексів в Українському Причорномор'ї» (№ державної реєстрації 0121U113483, 2021 - 2025 рр., відповідальний виконавець - К.В. Коломієць)
  - НДР "Комплексне дослідження ресурсного потенціалу рекреаційно-туристичного господарства Північно-Західного Причорномор'я" (№ державної реєстрації - 0114U001556, 2014 - 2018 рр., відповідальний виконавець - В.А. Сич)
  - «Дослідження гео економічного та геополітичного потенціалу Українського Причорномор'я. Планування території приморських регіонів» (№ державної реєстрації 0113U007416, 2014 - 2018 рр., відповідальний виконавець - Л.В. Хомич)
  - НДР «Регіональна демографічна політика України в умовах сучасної політичної і економічної кризи» (номер державної реєстрації 0115U003199) (2015-2017 рр., відповідальний виконавець - В.В. Яворська)
  - Регіональна програма "Екологія - 2005" (науковий керівник проф. О. Г. Топчієв)
  - Програма формування регіональної екологічної мережі Одеської області (2002-2004 рр.) (науковий керівник проф. О. Г. Топчієв).
  - Міжнародна програма ТАСІС з екологічного оздоровлення Придунайських озер (2000 – 2003 рр.) – проф. Топчієв О.Г. науковий керівник блоку «Сталий соціально-економічний розвиток регіону»;

- Міжнародний проект «Релігія – наука – довкілля: Чорне море у кризі» (1996 – 1997 рр.)
- Міжнародний проект «Програма інтегрованого менеджменту берегових зон Чорного і Азовського морів»

5. Основні наукові та практичні результати фундаментальних та прикладних досліджень (нові, вперше отримані, мають світовий рівень, оригінальні, не мають аналогів)

Вагомі науково-дослідні результати фундаментальних та прикладних досліджень наукової школи:

- Комплексне економіко-географічне картографування зони впливу Південно-Української АЕС (1991 – 1993 рр.).
- Концепція соціально-економічного розвитку Українського Причорномор'я (1993 – 1995 рр.) – перший досвід розроблення програм розвитку регіонів, що був розглянутий і затверджений урядом країни.
- Національна доповідь «Про стан і перспективи встановлення національної мережі інтегрованого управління прибережною смугою морів України» (1993 – 1995 рр.) (наук. керівник - проф. Топчієв О.Г.).
- Концепція і програма розвитку євро регіону «Нижній Дунай» (1998 – 1999 рр.) (проф. Топчієв О.Г. – член Координаційної ради).
- Національний атлас України (2000-2007 рр.) (проф. Топчієв О.Г. – член Координаційної ради з розробки атласу та член редакційної колегії).
- Регіональна геоінформаційна система «ГІС – територіальні громади Одещини» (2004 р.).
- Концепція і програма соціально-економічного розвитку м. Одеса (2001 – 2002 рр.)
- Регіональна програма охорони довкілля та екологічної безпеки Одеської області (2001 – 2002) (науковий керівник - проф. Топчієв О.Г.)
- Планувальна схема приміської зони Одеської агломерації (Державний проектний інститут «Діпромісто», 2003 – 2007 рр.).
- Концепція і програма формування регіональної екологічної мережі Одеської області у контексті створення Пан'європейської мережі та Національної екомережі України (2002 – 2008 рр.) (науковий керівник - проф. Топчієв О.Г.)

6. Представники школи:

Всього	– 17
в т.ч. акад., чл.-кор.	– немає
д-р наук, проф	– 3
канд. наук., доц. (ст.н.с.)	– 9
інші категорії	– 5

Прізвища та ініціали представників школи, підрозділ посада:

- 1) Топчієв Олександр Григорович – завідувач кафедри економічної та соціальної географії і туризму, доктор географічних наук, професор
- 2) Яворська Вікторія Володимирівна – доктор географічних наук, професор, декан ГГФ
- 3) Сич Віталій Андрійович – доктор географічних наук, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму

- 4) Кондратюк Іван Іванович - кандидат історичних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 5) Коломієць Катерина Василівна – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 6) Молодецький Анатолій Емільович – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 7) Нефедова Ніна Євгенівна – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 8) Приходько Зоя Володимирівна – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 9) Хомич Лариса Василівна – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 10) Шашеро Антоніна Миколаївна – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 11) Михайлова Ніна Павлівна – кандидат географічних наук, доцент, фахівець I категорії кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 12) Ніколаєва Олена Іванівна – кандидат географічних наук, викладач кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 13) Куделіна Світлана Борисівна – старший викладач кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 14) Смольський Владислав Леонідович – старший викладач кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 15) Хомутов Віктор Анатолійович – викладач кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 16) Платонова Любов Пилипівна – фахівець I категорії кафедри економічної та соціальної географії і туризму
- 17) Єрстова Олена Юріївна – фахівець I категорії кафедри економічної та соціальної географії і туризму

7. **Публікації:** (монографії, підручники; навчальні посібники; навчально-методична література; статті у журналах, що входять до наукометричних баз даних; статті у журналах, що включені до переліку наукових фахових видань України; словники; довідники; інші публікації; тези наукових доповідей; патенти).

Вагомі наукові та науково-методичні публікації:

- 1) Географія всесвітньої спадщини (туристичні атракції) / Безуглий В.В., Костащук І.І., Яворська В.В. Дніпро: ЛПРА, 2021. - 528 с.
- 2) Структурування рекреаційно-туристичного потенціалу на засадах географічного середовища: Монографія / О. Г. Топчієв, К. В. Коломієць, В. А. Сич, В. В. Яворська. – Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С., 2020. – 332 с.
- 3) Топчієв О.Г. Методологічні засади географії : підручник / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, І. О. Пилипенко, В. В. Яворська.– Херсон : Гельветика, 2020.– 366 с.
- 4) Михайлова Н. П. Географія та історія світових релігій: навч.-метод. посібник / Н.П. Михайлова, В.В. Яворська, О.Ю. Єрстова, Н.С. Нефедова, А.М. Шашеро. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2019. – 156 с.

- 5) Топчієв О.Г. Методологічні засади географії: підручник / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, І. О. Пилипенко, В. В. Яворська.– Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2019.– 352 с.
- 6) Топчієв О. Г. Методологічні основи географії: Ландшафтна оболонка Землі. Довкілля : навч. посіб. : для студентів ВНЗ / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, І. О. Пилипенко, В. В. Яворська.– Херсон : Видавничий дім "Гельветика", 2018.– 346 с.
- 7) Шашеро А.М. Туристичне краєзнавство. Одеський туристичний регіон. Навчально-методичний посібник /А.М.Шашеро. Одеса: "Бондаренко М.А.", 2019. – 194 с
- 8) Коломієць К. В. Територіальна організація туристично-рекреаційної діяльності Українського Причорномор'я: Монографія / К. В. Коломієць, В. В. Яворська, В. А. Сич. – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. – 290 с.
- 9) Нефедова Н. Є. Географія туризму: навчально-методичний посібник / Н. Є. Нефедова, В. В. Яворська, С. Б. Куделіна. Наук. ред. О. Г. Топчієв. - Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2018. - 160 с.
- 10) Сич В. А. Основи екологічного туризму: навч. посіб. 2-е видання, доповнене / В. А. Сич, В. В. Яворська, К. В. Коломієць. - Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. - 240 с.
- 11) Хомутов В. А. Методичні вказівки зі спецкурсу «Туризм в країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону» / В. А. Хомутов, З. В. Приходько – Одеса: Апрель, 2017. – 78 с.
- 12) Шашеро А.М. Туристичне краєзнавство Одещини. Навчально-методичний посібник /А.М.Шашеро. Одеса: «Апрель», 2016 - 120 с.
- 13) Топчієв О.Г. Регіоналістика. Навчальний посібник /О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, В. В. Яворська//. – Херсон: Олді-плюс, 2015. – 370 с.
- 14) Шашеро А.М. Методичні вказівки з курсу «Регіональна економічна і соціальна географія» / А.М. Шашеро, В.А. Хомутов, О.Ю. Ерастова - Одеса: Апрель. 2015. - 67 с.
- 15) Молодецький А. Е. Соціально-економічна географія України: кваліфікаційний мінімум географічних назв. Одеса, ТЕС, 2014. – 86 с.
- 16) Нефедова Н.Є. Транспортно-логістичні мережі та системи: навч. посібник / Н.Є. Нефедова – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2014. – 160 с.
- 17) Топчієв О.Г. Геодемографія: регіональний демографічний розвиток України : навч. посіб. / Топчієв О. Г., Яворська В. В., Дімова Н. В. - Одеса : ВМВ, 2014. - 242 с.
- 18) Топчієв О.Г. Планування територій. Навчальний посібник. / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова// – Херсон: вид. Гринь Д. С., 2014. – 266 с.
- 19) Шашеро А.М. Планування територій / А.М. Шашеро // Навчально-методичний посібник – Одеса, 2014. – 123 с.
- 20) Одеський регіон: передумови формування, структура та територіальна організація господарства: навч. посібник / ОНУ ім. І.І. Мечникова; авт. колектив: О.Г. Топчієв [керівник], І.І. Кондратюк, В.В. Яворська [та ін.] – Одеса: Астропринт, 2012. – 336 с.
- 21) Топчієв О. Г. Основи суспільної географії (підручник). – Одеса: Астропринт, 2009. – 544 с.

- 22) Яворська В. В. Політична карта світу (методичний посібник) Одеса: ДВЦ “Південний експрес”, 2007. – 73 с.
- 23) Нефедова Н.Є. Регіональний водогосподарський комплекс: теорія, методика і практика суспільно-географічних досліджень. - Одеса: Астропринт, 2007. - 240 с.
- 24) Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. Навчальний посібник / О. Г. Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2005. - 632 с.
- 25) Топчієв О.Г. Регіональний розвиток України і становлення державної регіональної політики: навч.-метод. посіб. / О .Г. Топчієв, Т. М. Безверхнюк, З. В. Тітенко. — Одеса: Вид-во ОРІДУ АДУ, 2005. — 148 с.
- 26) Пижов В. Г. Соціальна географія. Тексти лекцій. – Одеса: Астропринт, 2005. – 196 с
- 27) Топчієв О. Г. Мій рідний край – Одещина (підручник) / Топчієв О. Г., Толкаченко Л. П. – Одеса: Ярослав, 2004. – 160 с.
- 28) Сич В. А. Екологія землекористування (методичний посібник). / В. А. Сич – Одеса: Астропринт. – 2004. – 74 с.
- 29) Сич В. А. Екологічні проблеми Чорного моря та Північного Причорномор'я (методичний посібник) / В.А. Сич. - Одеса: Астропринт. - 2004 - 71 с.
- 30) Історія Одеси / О. Г. Топчієв та ін. ; гол. ред. В. Н. Станко. — Одеса: Друк, 2002. — 560 с.
- 31) Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: навч. посібник для студ. геогр. спец. вищ. навч. закладів / О. Г. Топчієв. — Одеса: Астропринт, 2001. — 556 с
- 32) Пижов В. Г. Статистичний аналіз в суспільній географії. Тексти лекцій. – Одеса: Астропринт, 2001. – 128 с.
- 33) Географія Одещини Навч. посібник /Під заг. ред. проф. О.Г. Топчієва. – Одеса: Астропринт, 1998. – 88 с.
- 34) Black Sea Environmental Priorities Study: National Report of Ukraine // United Nations Publications. – New York, 1998 – p. 105.
- 35) Ми – одесити: Експериментальний навчальний посібник з краєзнавства (за заг. ред. проф. С. В. Козицького) // О. Г. Топчієв природа, населення, господарство. – Одеса: Маяк: Ріно, 1997. – 320 с.
- 36) Топчієв О. Г. Теоретичні основи регіональної економіки (навчальний посібник). – Київ: Вид-во УАДУ, 1997. – 140 с.
- 37) Миколаївська область: словник-довідник / В. В. Заболотний, Ф. М. Лісецький, А. Є. Молодецький. - Миколаїв : [б. и.], 1997. - 160 с
- 38) Топчиев А. Г.. Геоэкология: географические основы природопользования. – Одесса: Астропринт, 1996. – 391 с.
- 39) Топчієв О. Г., Ткачов А. О. та ін. Національна доповідь про стан і перспективи встановлення національної мережі інтегрованого управління прибережною смугою морів в Україні. – Київ-Одеса: Мінекобезпеки України, 1995. – 157 с.
- 40) Топчиев А. Г. и др. Концепция социально-экономического развития Одесской области. – Одесса ИПРЭИ НАН Украины, 1994. – 61 с.
- 41) Топчиев А. Г. и др. Одесская область: Территориальная организация и структура хозяйства. Концепция социально-экономического развития. – Одесса: Маяк, 1991. – 313 с
- 42) Топчиев А. Г.. Пространственная организация географических комплексов и систем. – Киев-Одесса: Высшая школа, 1988 – 188 с

- 43) Топчієв О. Г.. Терміни і поняття в економічній географії. – К. Радянська школа, 1982. – 42 с.
- 44) Топчиев А. Г.. Методика полевых экономико-географических исследований. – Одесса, ОГУ, 1973. – 49 с.
- 45) Геренчук К. І., Раковська Е. М., Топчієв О. Г.. Польові географічні дослідження (навчальний посібник). – К.: Вища школа, 1975. – 248 с.

Представники наукової школи прийняли активну участь у підготовці та виданні Географічної енциклопедії України (I – III томи, 1989 – 1993 рр.), а проф. О. Г. Топчієв працював у складі редакційної колегії цього унікального видання.

Підготовлено кілька комплексних географічних атласів Одещини, серед них: географічний атлас Одеської області (1992 р., рукопис); економічна карта Одеської області (1996 р.); Атлас Одеської області (до 70 - річчя заснування) – Одеса, 2002 р.; Одеська область: географічний атлас (моя мала батьківщина) – Київ: Мапа, 2002 р.

8. Підготовлено наукових кадрів у системі вищої освіти:

- 8 докторів наук:
- 20 кандидатів наук

9. Проведено конференцій, семінарів, інших заходів (вказати рівень проведеного заходу – міжнародний, український, регіональний, університетський)

- Щорічна Міжнародна конференція "Моделі міждисциплінарних та міжгалузевих освітніх та освітньо-наукових програм: виклики, можливості та варіанти впровадження".
- Щорічна наукова конференція професорсько-викладацького складу і наукових працівників ОНУ. Секція Географічні та геологічні науки і сфера обслуговування (туризм).

10. Науково-редакційна діяльність: (видано періодичних видань, членство у редколегіях журналів, досвід наукової експертизи у якості експертів)

- Український географічний журнал (член редколегії - проф. Топчієв О.Г.);
- Вісник Одеського національного університету. Географічні та геологічні науки (голова редколегії - проф. Яворська В.В., відповідальний секретар - доц. Коломієць К.В.)
- Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки (члени редколегії – проф. Топчієв О.Г. і проф. Яворська В.В.)
- Міжнародна науково-практична конференція «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України» (член редколегії – проф. Яворська В.В.);

11. Представники наукової школи є членами вітчизняних та зарубіжних наукових товариств:

Всі представники наукової школи є членами Українського географічного товариства, а проф. Топчієв О.Г. очолює Одеський відділ УГТ.

12. Співпраця з науковими установами та ВУЗами України:

- Інститут географії НАН України;
- Херсонський державний університет;
- Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича;
- Нижньодністровський національний природний парк;
- Гідрометеорологічний центр Чорного та Азовського морів Міністерства надзвичайних ситуацій України

13. Міжнародне співробітництво:

- Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина);
- Національний університет Альтиплано (м. Пуно, Перу);

14. Нагороди, премії, почесні звання представників наукової школи:

- проф. Топчієв О.Г. - почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (2005 р.); Відзнака національної академії наук України «За наукові досягнення»; Почесні грамоти і подяки МОН України; Грамоти Одеської обласної державної адміністрації;
- проф. Яворська В.В. - Почесна грамота МОН України (2021), Грамота МОН України (2019), Подяка МОН України (2016); Грамота Одеської обласної державної адміністрації (2014).

15. Інша довідкова інформація

30.03.2022 р.

Дата заповнення

Підпис керівника наукової школи